

דבר העורך

סוגי הגריסים בזמננו

שעורה: מכיור המציאות אצל המומחים במפעלים מתברר, שבעצם הגריסים הוא שם כולל לכל סוגי הדגנים והקטניות הנאכלים בשלמותם, אולם כיום קוראים לגריסים רק לגרעיני שעורים, ומתחלקים לשני סוגים עיקריים: 'גריסים' ו'גרסי פנינה'.

'גריסים' הם גרעיני שעורה שלוטשו והוסר מהם רק הקליפה החיצונית - ללא קליה, וללא מגע מים. 'גריסי פנינה' הם גרעיני שעורה קלופים - ללא קליה, וללא מגע מים, שהוסר מהם גם הקליפה הפנימית הדקה הדבוקה לגרעין המכילה את הסיבים, כאשר מה שנוותר הוא 'הפנינה' הפנימית (ולכן נקרא שמו גריסי פנינה, כי דומה מאוד לפנינה). בחלק מהגרעינים יורד בשיוף גם חלק מהגרעין עצמו ונעשה עגול.

במהלך הליטוש יורד כ- 35% מכלל הגרעין, ונשאר כ- 65% מהגרעין (יש הבדלים במכונות וברמת השיוף, במקרים חריגים יורד עד 50% מהגרעין, ויתכן גם שירד רק כ- 30% מהגרעין). ביחס לקליפה הפנימית כ- 50% ממנה נותרת וכ- 50% נשארת (ראוים על חלק מהגרעינים חלקי קליפה שנשארו).

ניתן להיווכח בזאת בבדיקה ביתית פשוטה, מניחים על משקל המצוין גרמים 10 גרם גריסים, ואח"כ 10 גרם גריסי פנינה, קתת סופרים את הגרעינים, ומשוים בין התוצאות. המציאות היא שיש הבדל של כ- 20% עד 40% (תלוי בחברות) בין גריסים לגריסי פנינה.

אם נקלף באופן ידני את הגריסים הרגילים, לא נגיע לתוצאה של הגריסי פנינה המצויים, כי בגריסי פנינה יורד קצת מהגרעין עצמו, ומכאן האבקה הלבנה העולה בברירת הגריסי פנינה!

בצ'ולנט בדרך כלל מכניסים גריסי פנינה, כי גריסי הפנינה נוחים יותר לבישול, זמן בישול קצר יחסית לגריסי רגילים, ונוחים לעיכול, עם טעם ומרקם עדין יותר ביחס לגריסים הרגילים. ויש מכניסים בצ'ולנט גריסים רגילים, או גרעיני חיטה.

אין הבדל משמעותי בין חברות ומותגי השייך בארץ ישראל, בדרך כלל כולם מייבאים מחו"ל, חלק ניכר מהייבוא הוא מאוקראינה, יש הבדלים בין איזורי הגידול ומכאן ההבדלים בצבע הגרעינים.

חטיפה: בנוסף מצוי גם תבשיל מחיטה מבושלת, שעשויה מחיטה שוורידו את הקליפה החיצונית כמו הגריסים. בנוסף יש את מאלח ה'בורגול' העשויה מחיטה מבושלת ומיובשת גרוסה לחתיכות.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'ברכת גריסים מבושלים'

'הכוסס את החיטה'

הנושא: כיצד מברכין על הגריסים בתוך הצ'ולנט, ובתוך המרק, ומדוע? ביאור ההבדל בין גריסים, לגריסי פנינה, נדבק קצת ונדבק הרבה, קצת גריסים, הרבה גריסים, האם יש הבדל בין גריסים בצ'ולנט לגריסים במרק ירקות, ומה הדין בספק? הנושא של ברכת 'כוסס חיטה' מסועף מאוד, ויש עליו פולמוסים גדולים, מקצת מהנושא התבאר בגיליון 343 לגבי ברכת הגרנולה. ונוגע לעוד הרבה סוגי מאכלים, כמו שלוחה, ודייסות. וכן יש סוגיא דומה של 'כוסס אורז', ונוגע לאורז

ושננתם לבניך

אל ציבור ההורים המתכבדים
החפצים לקיים את מצוות התורה ללמד לבניהם
ולדאוג לברכה בחינוך הבנים

בשמחה רבה הנונה להודיע כי בעזרת יתקיים שיעור מעשי וצורך

בעניין
הגחלת
לימוד
הגמרא

הדרכה מעשית כיצד להגדיל את דרך לימוד הגמרא לצעירי האגן
ע"י הרב איתן אוסטוב שליט"א
אשר ירו ב לו בהתקני דרכי לימוד הגמרא למתחבים ותלמידים

בין המשפיע: **דרכי החינוך במשנתו של מן הגר"א אדלשטיין זצוק"ל**
החייבות להגדיל את לימוד הגמרא בדרך הבונה | לימוד הגמרא מתוך איש | תפקיד הגמולד
בסולל דרך ומייש אורחות | לימוד הגמרא לילדים בחובותיהם דרכם הרחובות עד זקנה ושיבה |
כיצד לחבר את הילד למוגות הגמולדות - אך כי יתקן כל יסור ממנה
השיעור יתקיים א"ה ביום תמישי פומת שנות כ"ג סבת תשפ"ד בין השעות 2:00 - 3:00 בבתי
בביתגוד פיסנס קרליו ודובו חסידי קרליו | שנת בת ישראל ירושלים

שמעו תושי בנשכם

בביתת התורה

נוגד שישיים מנימים בחלטה המופיעים לזכר ליכם ולתמיכה התורה
אם אין קמון אין תורה, תפילות השיעורים בבנות והם מתקיימים רק כנצוח החינות שלכם
לימודי תורה לילדים בגמולות התמיכה
רוני כנשת ופני חלק בבחנות השיעורים, רוב זויים ובכ"ל 053-332-6004

עוד יודיע
הילכתא
לדעת לחיות כהלכה

נוגד שישיים מנימים בחלטה המופיעים לזכר ליכם ולתמיכה התורה
אם אין קמון אין תורה, תפילות השיעורים בבנות והם מתקיימים רק כנצוח החינות שלכם
לימודי תורה לילדים בגמולות התמיכה
רוני כנשת ופני חלק בבחנות השיעורים, רוב זויים ובכ"ל 053-332-6004

גריסי פנינה מחברות שונות

'חיטה' בתורה כיון שאין אכילתה חשובה כל כך, אבל אם עשאה כעין דייסא מברך 'מזונות' כי אכילתו חשובה.

דרך **מזון**: טעם נוסף, מבאר **הרא"ה** (ברכות דף לז.), והמאירי (ברכות דף לו.), וכן כתב **הרשב"א** (דף לו. ד"ה ובברכות) בשם **הראב"ד**, וכעין זה כותב **בערוך השלחן** (סימן רח סעיף ט), שכוסס חיטה מברך 'האדמה' ולא 'מזונות', וכן אין מברכים עליה 'על המחיה', כיון שאין לו חשיבות מזון ואינו דרך מזון, ומה שכתבה תורה לברך ברכת המזון על מין דגן, היינו כשאכלן למזון, כי חמשת מיני דגן עומדים למזון, ומכל מקום מברך 'האדמה', כיון שדרך בני אדם לאוכלו כך.

שילוב של שני הטעמים הללו, כותב **הלבוש** (סימן רח סעיף ד), שהברכה המיוחדת לדגן הוא רק כשעושים ממנה תבשיל, על ידי כתישה, או חלוקה, או מיעור, שאז חשוב ומזין ומשביע את האדם, אבל כוסס חיטה דינו ככל פרי האדמה.

נפק"מ: לכאורה 'חשוב' פירושו שהוא צורה של תבשיל, ו'מזין' פירושו שהרכיבים שבתוך הדגן (גלוטן, עמילן, וכו') נכנסים לפעולה ותוססים ונדבקים הגרעינים יחד, והופכים לתבשיל משביע, בניגוד לכוסס חיטה שאין תסיסה של רכיבי הדגן ואינו משביע.

ואם כן יתכן שיש נפק"מ בין הטעמים, מה הדין בחשוב שאינו מזין, ובמזין שאינו חשוב; א. נדבק מכת רוטב סמך חיצוני ולא מכת הדגן עצמו, וכעין זה בפריכיות אורז, שהוא חשוב שנהפך לתבשיל, אך אינו מזין. ב. כאשר בזמננו הדרך לאכול גריסים מבושלים, שיתכן להחשיבו כחשוב, אך ודאי אינו נהפך למזין. ג. גרעינים שלמים מבושלים שנדבקו, מוכח שרכיבי הדגן יצאו מהגרעינים שהתבקעו ומשביע כמו תבשיל.

2. חילוקים בברכת הגרעינים

תמצית הדינים המבוארים ב**שו"ע ובמשנ"ב** (סימן רח סעיפים א-ד):

'האדמה': אכל דגן חי או קלוי או שלוק ו'הגרעינים שלמים', שלא שבר את הגרעינים מתחילה, וגם לא התמעכו כלל על ידי הבישול, לא נחשב מזון, ומברך לפניו 'בורא פרי

ההבדל בין שעורים לגריסים

ההבדל בין גריסים לגריסי פנינה

מבושל, כפפוצי אורז, פריכיות אורז, ועוד.

1. אכילה חשובה ודרך מזון

כוסס / תבשיל: מבואר ב**גמ'** (ברכות דף לז.) הכוסס חיטה מברך עליה 'בורא פרי האדמה'. ומפרש **רש"י** (ד"ה הכוסס) 'כמות שהיא'.

אכילה חשובה: טעם הדבר, מבואר ב**תוס'** (סוף ד"ה הכוסס), ו**ברא"ש** (פרק ו סימן ט), ו**ברשב"א** (דף לו. ד"ה ובברכות), שכוסס חיטה חיה מברך 'האדמה' אפילו שכתוב

תוכן הענינים:

נושאי הגיליונות שהופיעו בסדרת 'ברכות הנהגין'

- 411 ..... 'ברכת סלט פירות'
- 412 ..... 'ברכת קוגל יאפצ'ק'
- 413 ..... 'ברכת שוקולד עם דגנים'
- 414 ..... 'טעם דגן בשוקולד'
- 415 ..... 'ברכת גלידה בגביע'
- 416 ..... 'ברכת עוגת גבינה'
- 417 ..... 'ברכת שניצל עוף'
- 418 ..... 'ברכת שניצל צמחי'
- 419 ..... 'ברכת שוקולד ממולא'
- 420 ..... 'ברכת קבוקים'
- 421 ..... 'כיצד מברכין על הצ'ולנט'
- 422 ..... 'ברכת גריסים מבושלים'

באגרות משה (או"ח חלק א סימן סח) שהכוונה לפערי"ל גרופ"ן (גריסי פנינה) גסין שהוסרה רק הקליפה בלי הפרי, ורק מקצת מהן על ידי טחינת הריחים.

ספק: באופנים הבאים ספק אם

ברכתם 'מזונות', או 'האדמה', ולכן ראוי לאוכלם רק בתוך הסעודה, וזאת בנוסף לדין שטוב לאוכלו רק תוך הסעודה בגלל הספק בברכה אחרונה.

א. גרעינים שהוסרה קליפתם ונתבשלו, ונשארו שלמים לגמרי ולא נתמעכו ולא נדבקו, **למנן אברהם** (ס"ק ב) נחלקו בזה הראשונים שלפי **הרמב"ם** (ברכות פרק ג הלכה ד) מברך 'מזונות' כיון שהוסר קליפתו ונתבשל

נחשב מעשה קדירה, **ולתלמידי רבינו יונה** (דף כה: מדפי הרי"ף ד"ה חביץ) מברך 'האדמה' כיון שלא נדבק. **והפרי מגדים** (אשל אברהם ס"ק ב) מסתפק האם ברכתו 'מזונות' או 'האדמה'. ואילו **לעוללות אפרים** (דין יא) **והחיי אדם** (כלל נד אות א) גם **הרמב"ם** מודה שברכתו 'האדמה' (משנ"ב ס"ק טו, שער הציון ס"ק ט-יט-כ).

ב. לא נמעכו היטב בבישול, אלא מעט בלבד, יש ספק האם יש להם חשיבות של דגן, ולכן ראוי לאכלם רק בתוך הסעודה (שער הציון ס"ק יח).

4. גריסי פנינה של זמנו

חלק מהפרי: כיום הגריסי פנינה עשויים בדרך כלל

האדמה' כשאר פרי האדמה ואחריו 'בורא נפשות'.

'ועל פרי האדמה'? והוסיף השו"ע לגבי ברכה אחרונה, למרות שמעיקר הדין ברכתו 'בורא נפשות' מכל מקום כיון שהסתפקו **התוס'** (ברכות דף לז.) האם לברך אחריו ברכת מעין שלוש ולומר 'ועל פרי האדמה' או דלמא אינו מברך 'על פרי האדמה' שלא מצינו שתקנו נוסח זה, לכן טוב שלא יאכלנו רק תוך הסעודה (שו"ע סימן רח סעיף ד, ומשנ"ב ס"ק טו).

מזונות: באופנים הבאים; ברכת גרעיני דגן מבושלים 'בורא מיני מזונות' ועל המחיה' לכל הדעות ללא ספק, כיון שנהפך לתבשיל מעשה קדירה.

1. גרעינים מחולקים לחתיכות לפני הבישול (כפי שמצוי כיום במאכל הנקרא 'בורגול'), אפילו לא נתדבקו ברכתם 'מזונות' (שו"ע סימן רח סעיף ב, ומשנ"ב ס"ק ג ס"ק ה).

2. גרעינים שלמים עם הקליפה שנתמעכו לגמרי על ידי הבישול, ברכתם 'מזונות' (משנ"ב ס"ק ג טו).

3. כתשן והוסרה הקליפה החיצונית של הגרעינים, וגם נדבקו יחד על ידי הבישול, ברכתו 'מזונות', וכתב **הפרי מגדים** (אשל אברהם ס"ק ב) שמספיק 'נדבק קצת' (משנ"ב ס"ק ד ו טו, שער הציון ס"ק ט).

וחדש **בשו"ת אגרות משה** (או"ח

חלק א סימן סח, אורח חיים חלק ד סימן מה), שגרעינים שלמים אפילו עם

קליפתם, שנדבקו על ידי הבישול, ברכתם 'מזונות', (ולכאורה כוונתו שהוסרה קליפתן צריך גם נדבקו, אבל נדבקו לא צריך הוסרה קליפתן), כי **במנן אברהם** (סימן רח ס"ק ב) נימק שגרעינים שלמים ברכתם 'האדמה' משום שאין נדבקים על ידי הבישול, ואם כן בנדבקו ברכתם 'מזונות', כי ודאי שהקליפות נסדקו בכמה מקומות ולכן נדבקו.

3. אופנים מסופקים

אין למחות: גרעיני שעורים שהוסר קליפתם, וגם קצת מהגרעין על ידי טחינת הריחים, ונעשו קטנים ממה שהיו מקודם, ומצוי זה במין שנקרא פער"ל גרופ"ן (גריסי פנינה), הנהוגים לברך 'מזונות' ועל המחיה' אין למחות בידם (שו"ע סימן רח סעיף ד, ומשנ"ב ס"ק טו, שער הציון אות כב), ובאר

סימן כז, עמוד 286, ובשו"ת בספר 'טוב סחרה', יש הבדל בין סוגי הגריסים, גריסים רגילים וכן 'גריסי פנינה רגילים' הוא בגדר הוסר הקליפה ולא הוסר מהפרי עצמו וברכתו ספק, אלא אם כן נדבק. והמציאות המשתנית בדורינו שנהפך לדבר רגיל לאוכלו כך, אינה משנה את ברכתו, כי דרך אכילה לא נקבע לפי כל דוד ודוד. אבל יש סוגי גריסי פנינה שיוורד הרבה מעיקר הגרעין, ומלוטש עד שנראה קטן ועגול, ופעמים לכן שלא כצורתו הטבעית, וברכתו 'מזונות' כדין גרעין שהוסר ממנו חלק ניכר.

בצורה שיוורד חלק ניכר מהגרעין, והספק הוא האם הוא ודאי 'מזונות' כיון שיוורד גם חלק ניכר מגוף הפרי ודינו כנחלק. או דלמא כיון שבעיקר מורידים את הקליפה הפנימית ויוורד ממילא מקצת מהגרעין, הרי זה בכלל מה שכתב המשנ"ב אין למחות בידי המבכר 'מזונות'. ויתכן שיהיה הבדל בין גרעין לגרעין. עוד יש לחקור, האם גרדי חז"ל בחשיבות האכילה, משתנים לפי מציאות האכילה בזמננו ונהפך להרגל של בישול ואכילה, או שהדין לא משתנה, ועדיין הוא בגדר 'כוסס חיטה'.

מזונות: כתב באגרות משה (או"ח חלק א סימן סח, על פי משנ"ב ס"ק טו), שאם הוסר גם חלק מהגרעין ברכתם ודאי 'מזונות' וזהו פער"ל גרפי"ן (גריסי פנינה) הדקים שהוסר יותר מקליפתו. ומחדש שגם כשיש ספק האם הוסר חלק מהגרעין ברכתו 'מזונות', כי גם בהוסר קליפתו לבד, יש אומרים שברכתו 'מזונות'.

לדעת הג"ר גבריאל קרויס שליט"א (טוב סחרה סימן ג עמודים כג - כז), הביא ממומחים שברוב גריסי הפנינה המטרה היא רק להסיר את הקליפה בלבד, ויכול להיות שיוורד חלק מהגרעין אך בלי כוונה, וממילא הוא בכלל מה שכתב המשנ"ב שהוסר הקליפה עם מעט מהפרי המבכר מזונות אין למחות בידו. ויש גריסי פנינה שנקראים 'ראש מחט' שמורידים חלק ניכר מהגרעין, וברכתם בוודאי 'מזונות'. אולם מסיבה אחרת מסיק שבכל גריסי הפנינה כיום ברכתם מזונות, כיון שכיום דרך אכילתו בכך. וכפי שהסתפק באגרות משה (או"ח חלק ד תשובה מד מה) האם סדרי האכילה משתנה לפי כל דור.

וכן לדעת הג"ר צבי ובר שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא), 'גריסי פנינה' שלנו כיון שכיום מסירים חלק נכבד מהגרעין (כ-35%) הוא ודאי 'מזונות', שהוא בגדר הוסר חלק מהגרעין, והמשנ"ב דיבר בגריסי פנינה שמסירים רק את הקליפה ומקצת מועט מהגרעין.

וכן לדעת הג"ר משה שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות כרך ה סימן סג אות ט), על גריסי פנינה

שלנו מבכר 'מזונות', כי בדרך כלל נקלף קצת מהגרעין עצמו, וגם המיעוט שנקלף רק הקליפה יתכן שברכתו 'מזונות' כיון שדרכו כך לאכול בהסרת הקליפה, כעין שיצידד **בשער הציון** (סימן רח ס"ק כא).

וכן לדעת הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א (שערי הברכה פרק טז סעיף ח, ובהוראה לרבני הילכתא) יש הבדל בין גריסים רגילים שהוא מחלוקת הראשונים ומספק ברכתו 'האדמה', ובין גריסי פנינה שזה בגדר הוסר חלק ממנו וברכתו 'מזונות'.

הבדל בין הסוגים: לדעת הוזאת הברכה (בירורי הלכה

אחר הרוב: בתוך האריזה עצמה לעיתים חלק מקולף מאוד, וחלק מקולף קצת, ויש לציין למה שכתב הנשמת אדם (חלק א כלל נד ס"ק ה), כשהן שלימים אף שיש בהם איזה גרעינים שנחלקו, אזלינן אחר הרוב (והחידוש בזה, שלא אומרים 'כל שיש בו' באותו מין עצמו).

5. סוגי הגריסים

ספק כוסס - ספק תבשיל: בגריסים מבושלים בצ'ולנט ובמרק, הן בגריסי פנינה והן בגריסים רגילים, יש להסתפק האם נחשב נדבק ונתמעך, שהרי רך וטעים לאכילה ואולי הוא נקרא מעוך. עוד יש להסתפק האם כאשר נדבקים באמצעות הרוטב נחשב נדבק, והאם יש הבדל בין צ'ולנט עם

מצע חיוני

מניעת נגיעות: כתב הג"ר **משה ויא שליט"א** (בדיקת המזון כהלכה עמוד 722) גריסים רגילים לעיתים קרובות נגועים, וחייבים בדיקה, גריסי פנינה לעיתים נגועים, ויש לבדוקם.
לדברי המשווקים: באופן כללי, הגריסים הוא מוצר יותר נגוע יחסית לגריסי פנינה, כי מצוי בהם נגיעות פנימית, והרבה משלוחים נפסלים לשיווק, לעומת גריסי פנינה שיותר נקי מנגיעות.

(תשפ"ג חלק ב עמוד 82), גריסים מבושלים, או גריסי פנינה, ברכתם 'מזונות'.

ספק: ולדעת הג"ר **שריה דבליצקי זצ"ל** (גליון האוצר קובץ יט עמוד שכח) הסתפק בגריסי פנינה שלא דבוקים כמרק, האם הם 'האדמה' או 'מזונות', שהרי במציאות נימוחו ומבושלים, והסיק שעדיף לאוכלם רק בתוך הסעודה.

ולדעת הג"ר **עמרם פריד שליט"א** (בהוראה להגאון רבי יוסף אביטבול שליט"א) גריסים רגילים שהוסרה קליפתם והגרעין נשאר שלם, ברכתם במרק או בצ'ולנט 'מזונות'. אך אם לא נדבקו ברכתם ספק וראוי לאוכלם רק בתוך הסעודה. גריסי פנינה שעברו ליטוש ונתעגלו, לכו"ע ברכתם במרק מזונות.

6. מרק עם גריסים

שלב הבא: אחרי שידועים מה ברכת הגריסים, כעת צריך לדעת מה הברכה על כלל מאכל הצ'ולנט עם הגריסים, והמרק עם הגריסים. ושאלה דומה יש לגבי שקדי מרק, וקרטונים וקניידלך ואטריות בתוך המרק. ויופיע על כך אי"ה גיליון נפרד בנושא 'מזונות בתוך המרק'.

גריסים למרק עם גריסים.

לדעת הגרי"ש **אלישיב זצ"ל** (וזאת הברכה עמוד 309), עצם הבישול לא נחשב נדבק, אבל אם נדבק בבישול על ידי משקה או רוטב סמיך נחשב נדבק וברכתם 'מזונות'.

הבדל בין המאכלים: לגבי גריסים מבושלים, לדעת **הוזאת הברכה** (בירווי הלכה סימן כז, עמוד 286), והג"ר **שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** (שערי הברכה פרק טז סעיף ת, ובהוראה לרבני הילכתא), יש הבדל בין גריסים במרק לגריסים בצ'ולנט, במרק בדרך כלל לא נחשב שנדבק ונתמערך אלא שרק תפח קצת. אבל בבישול ארוך כמו בצ'ולנט שעומד הרבה זמן על האש, ומתאדה רוב המים, הגרעינים נדבקים היטב על ידי הבישול וברכתם 'מזונות'.

מזונות: ולדעת הג"ר **שריאל רוזנברג שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא), אם הגריסים רכים נחשב שנתמעכו, ובכל הגריסים המצויים - הן בגריסים רגילים והן בגריסי פנינה, בזמננו בדרך כלל כאשר מתבשלים נחשב שנתמעכו, וברכתם 'מזונות' ועל המחיה'.

על דרך זה כתוב במדריך הכשרות העדה החרדית

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **ברכה ראשונה:** הכוס את החיטה כמות שהיא מברך האדמה ולא מזונות, כיון שאינו אכילה חשובה ואינו מזין.
- ב. **ברכה אחרונה:** לאחריה מעיקר הדין 'בורא נפשות', וכיון שהסתפקו התוס' האם מברך אחריה 'על פרי האדמה' לכן טוב שלא יאכלנו רק תוך הסעודה.
- ג. **מזונות:** באופנים הבאים מברך ודאי 'מזונות' כי נהפך לתבשיל; וחלקו לשנים, נתמעכו לגמרי על ידי הבישול, נדבקו יחדיו על ידי הבישול. ויש אומרים שנדבקו מברך 'מזונות' אפילו לא הוסרה קליפתו. ויש מוסיפים שנדבקו על ידי רוטב חיצוני נחשב נדבקו.
- ד. **אין למחות:** הוסר הקליפה עם קצת מהפרי המברך מזונות אין למחות בידו.
- ה. **הפס:** הוסרה הקליפה ולא נתמעכו ולא נדבקו, או נמער מעט על ידי הבישול, ספק אם מברך 'האדמה' או 'מזונות', ונכון שלא יאכלנו רק תוך הסעודה.
- ו. **גריסי פנינה:** לדעת כמה פוסקים כיון שהוסר חלק ניכר מהגריסים ברכתם ודאי מזונות. ויש שחילקו בין סוגי הגריסי פנינה.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן הזוכה בהגרלת גיליון 421 בסך 100 שקל מזומן הבה"ח כמר אליעזר זעפרני הי"ץ שיבת תוש"ה תפרח

שאלה: כיצד מברכין על מרק ירקות, ומדוע?

מה התנאים שצריך כדי שהמרק יהיה 'האדמה', ומתי הוא 'שהכל', ומה הדין במרק צלול ללא ירקות, או מעט ירקות והרבה מים?

מקורות: גמ' (ברכות דף לט.), **וראשונים** (שם), **רשב"א** (ברכות דף לח.), **שו"ע** (סימן רב סעיף י'), **כף החיים** (סימן רה ס"ק יא), **משנ"ב** (סימן רב ס"ק לד, סימן רה ס"ק ח-י, סימן רה ס"ק כג), **חזון איש** (או"ח סימן לג ס"ק ח), **אגרות משה** (או"ח חלק א סימן סא, יו"ד חלק ב סימן כה), **אור לציון** (חלק ב פרק יד, לא), **וזאת הברכה** (עמוד 119 269), **שערי הברכה** (עמוד תב, תרסד).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא. כל מי ששולח תשובה נכונה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדית. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחר יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 6507823-1532
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לע"ג בעל 'אמרי יוסף' הרה"ק ר' יוסף מאיר ב"ר שמואל צבי ווייס מספינקא זצוק"ל נלב"ע ו' אייר תרס"ט ת.נ.צ.ב.ה.

עדכוני הלכה

אזהרה לכהנים!

מנהגת שז"ר בירושלים: עדכון מיוחד לכהנים מאת 'התאחדות טרת כהנים'; לפני הכניסה למנהרה מכיוון שדרות שז"ר ישנו מכשול לכהנים. זאת משום שישנו מנוף באתר בניה הסמוך, שבשעת עבודתו מאהיל על בית הקברות 'שערי צדק הישן' הסמוך, ומצידו השני מאהיל על הכביש הסמוך 'שדרות שז"ר', ועל השילוט הדיגיטלי, והסככה הלבנה שלפני הכניסה למנהרה. לכן, הוראת הרבנים שיש להימנע מלוסוט בכביש ובמנהרה, כל זמן שקיים חשש שהמנוף מאהיל על אחת הסככות. יצוין שבכביש עוברים כמה קווי תחבורה ציבורית, ביניהם קווים 45, 25, 15.

נושא הגיליון הבא:

'כיצד מברכין על המרק'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב לחבר המערכת הג"ר חבר וכסלר שליט"א לרגל הולדת בתו בשעט"מ

יהי רצון שיזכה לרוות ממנה ומכל צאצאיו רוב נחת וקדושה, אושר ועושר נחת וסיעתא דשמיא, וכל הברכות הכתובות בתורה, אמן.

הילכתא

לדעת לחיית מהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- בירורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: 02-535-0-535

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...